3.10.2022

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta

Asia: Valtioneuvoston selonteko Hiilineutraali Suomi 2035 – kansallinen ilmasto- ja energiastrategia (VNS 6/2022 vp)

Autoliitto kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi tässä asiassa.

Tieliikenteen osuus Suomen henkilöliikenteestä on yli 90 prosenttia (henkilökilometreistä) ja tavaraliikenteen tonneistakin lähes 90 prosenttia. Tämän lisäksi henkilöautoilla ja niihin kytketyillä noin miljoonalla peräkärryllä suoritetaan merkittävä määrä tavarankuljetusta.

Suomi on pitkien automatkojen maa, jossa kaupunkialueetkin ovat varsin harvaan asuttuja. Toimiva ja kustannustehokas joukkoliikenne vaatii joukkoja eikä esimerkiksi edes pääkaupunkiseudulla joukkoliikenne toimi tehokkaasti joka suuntaan. Samasta syystä liikenteen palvelut, joista on puhuttu jo vuosia, eivät ole menestyneet ja moni palvelu on joutunut lopettamaan.

Tavoite fossiilisista polttoaineista ja erityisesti venäläisestä energiasta luopumisesta on hyvä ja kannatettava suunnitelma. Liikenteen sähköistyminen on EU:ssa päätetty tosiasia, mikä edellyttää autokannan vaihtumista. Tämä tavoite on Suomessa erityisen haastava, koska meillä on lukumäärisesti suuri ja vanha autokanta. Henkilöautoliikenteen hinnoittelu ja verotus vaihtoehdottomissa liikkumisolosuhteissa vaikuttaa merkittävällä tavalla kotitalouksien toimeentuloedellytyksiin ja yritysten kilpailukykyyn.

Tällä hetkellä taloudessa on käynnissä korkea inflaatio, nopea korkojen nousu sekä energiakriisi, joiden seurauksena esimerkiksi liikennevälineisiin käytettävissä olevat varat ovat vähentyneet ja merkittävästi edelleen vähenemässä. Samaan aikaan valtion nopea velkaantuminen ja korkotason nousu vähentää sen mahdollisuuksia energiasiirtymän tukemiseen. Näillä muutoksilla on suuri vaikutus hiilettömään yhteiskuntaan siirtymisen edellytyksiin ja aikatauluun. Suomen tuleekin nyt seurata tarkasti mitä päätöksiä liikennesektorilla tehdään muissa jäsenmaissa ja sopeuttaa omat toimensa sekä aikataulunsa muuttuvien olosuhteiden mukaisesti.

Kaikki tämän suunnitelman toimenpiteet vaativat tuntuvia lisäpanostuksia joko kotitalouksilta, yrityksiltä tai valtiolta sekä kunnilta. Energiakriisin yhteydessä muissa EU-maissa on tuettu liikenteen toimintaedellytyksiä huomattavasti suuremmilla suorilla tuilla ja verohelpotuksilla kuin Suomessa. Tämän lisäksi autokantaa eniten uudistaneet maat ovat jo pitkään käyttäneet Suomea korkeampia hankintatukia käyttövoimamuutoksen ohjaamiseen. Suomessa ollaan sen sijaan lopettamassa henkilöautojen hankintatuki tilanteessa, jossa meillä rekisteröidään vain 100 000 uutta henkilöautoa, mikä on 50 000 autoa vähemmän, kuin autokannan nuorentuminen vaatisi.

Näissä olosuhteissa tavoitetta tehdä muuta EU:ta kunnianhimoisempaa ilmastopolitiikkaa liikennesektorilla tulisi arvioida uudestaan, jottei aiheuteta merkittävää haittaa kotitalouksille, yrityksille ja kansantaloudelle.

Energiasiirtymässä on keskeistä varmistaa teknologianeutraali lähestymistapa, jolla varmistetaan eri teknologioiden välinen kilpailu. Tulevaisuuden suunnittelussa on huomioitava myös uudet teknologiat, kuten vetyratkaisut ja samalla on oltava valmiina tukemaan niiden tutkimusta, tuotekehitystä sekä käyttöönottoa.

Autoliitto ry
Hämeentie 105 A
PL 35
00551 Helsinki

Automobile and
Touring Club of Finland
Hämeentie 105 A, P.O.Box 35
FIN-00551 Helsinki Finland

puh. /tel. +358 9 7258 4400
fax +358 9 7258 4460
e-mail: autoliitto@autoliitto.fi
www.autoliitto.fi

trade reg. no FI02010093
reg.ass.no 108558
domicile Helsinki

Liikenteen sähköistyminen edellyttää myös merkittäviä panostuksia latausinfrastruktuurin rakentamiseen. Erityisesti julkisessa tilassa, kuten latausverkoston rakentaminen kaupunkien katuverkossa, tulisi toteuttaa mahdollisimman nopeasti. Sähköautojen hankintatukea tulisi jatkaa, mikäli tavoitteet pysyvät entisinä.

Suurin riski tavoitteiden kannalta on yleisessä talouskehityksessä tulevina vuosina. Sen puitteissa määräytyy resurssien riittävyys. Nyt tulisi pidättäytyä kaikista niistä toimenpiteistä, joilla liikkumisen ja kuljettamisen kustannustasoa nostetaan entisestään. Muussa tapauksessa on suuri riski siitä, että meillekin syntyy ns. energiaköyhyyttä, jolla on merkittävä vaikutus ihmisten perusoikeuksiin, kuten liikkumisen vapauteen ja mahdollisuuksiin ottaa työtä vastaan.

Olosuhteiden muutos suunnitelmien laatimisen jälkeen on ollut niin merkittävä, että nyt tulisi ennen jokaisen yksittäisen toimenpiteen täytäntöönpanoa tehdä huolelliset vaikutusarvioinnit päätöksenteon pohjaksi.

Kunnioittavasti,

Pasi Nieminen

Autoliitto Ry